

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Tractus theologicus, de iure et iustitia, dominio contractibusque - Cod. Ettenheim-Münster 118

Cartier, Gallus

[S.l.], 1714

Disputatio quarta

[urn:nbn:de:bsz:31-111354](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-111354)

De Restitutione

Deinde de iure Religiosorum ipse sancte professione momento expirat
 scia iura non ad salutem aut Curatorem sed ad monium professe devocionem
 quasi iura auctoritate persona. Iurorum quod officium est ut sit quasi pala
 tiandi non solum in politicis et defensionibus iuribus sed et in moralibus
 ut cum a vitio abducas et ad pietatem traducas quod est in parte suo id in
 salute originis. Superent ut qui Curatores et Curatores esse possunt Curatores aut
 foni. Illud non est nisi longum est numero laborum penitus includendi et reliquas
 et post consonum Proclati non potest habere bona que apponantur ad curanda
 damna laborum item mulierum et proinde materiam esse ipsam modo sunt
 25 annis addit et avia quod in corde curatorem agere potest. ad hoc foni
 politici potest et ad illud quod illud vnde nec in illis in honore tunc
 sed potest restituta maneat quod habetum quod sal amplio de hunc examinatum ad mea
 de restitutione addimus erit igitur.

Disputatio Ista.

De Restitutione in genere et specie.

Restitutionis namque siue confessionalis onerata siue propria officii seu
 lineam in ea facile in omni moralitate preceps est, quod qui recte in illis
 debitum est officium sua ad facile servat, si enim intellectum est officium, quod
 digna lauro pignus a Deo sicutum cum solo spiritum quod quod
 hinc mundi concurant fulmina circumtingit et hunc in presenti in
 ellendum Disputati proponitur illam se explicare intenti, ut ne inter
 multiloquia veritate dicuntur angrady necessariam doctrina quasi in ipse
 verba verba secula et dilecti, conciliabile sed et inlayitale verity
 et sua aperta sit. erit ideo **Questio unica.**

De Restitutione in genere et specie.

Unica questione talon meam de restituere quod deo dicitur in hinc in
 unum quorum primis in geminas scilicet subdistinguetur ea quod genericis
 non est sed qui alio ex una radice restituere tenentur. sed aliter resti
 tuantur radice nominabimus, quod qui faveat hinc cum ipse scilicet

Quid sit in ista sententia, in his sententiis submissis hinc ista est sententia radice
tum rae copiosa tum ad iniquitatem, tum e cae a restituione l' onas forte l' aut
abun q'by no complemento uriam saltem de iudicij addong, saltem
l'ohm de 708. Tralohm finituri.

Art. 119.

Restitutio in genere non de iura eius radice inspicit.
Sectio iura.

De quidditate qualitate precepto et radicibus restitutionis.

Restitutio qm alium virtuosum remouit dicitur qm per illos magis suum
reddi, sicut hinc non nisi e quasi rei restituio, id e rei si sua restituio ei
facta magis e, et in genere completur cum rei aliena restituio non fuit
bona sine mala sede posita; in presentibus fuit sicut qd e domo
alteri sicut agetem reparatio, et tunc recte f' dicitur Janni alteri
iniuste facti sicut aequalem arithmetice reparatio. quod recte
procedat aduertendum e cum amico dicitur 34. qd et si in sola ista
comulativa alteri bonum inferri potest sed e in distributiva et legali

476.

restitutio ad
dicitur domo
alteri iniuste
facti sicut aequi
tatem ostendit
non reparatio.

nil aliq hoc potest corrigere sicut adq soliq ista comulativa, qm non
perfecte salubris e in ista distributiva et legali parte loca, nisi
in unice reddat, qm debi seu in qm delictum e, qd e ponere equalem et aequalem
arithmetice q de real autem ista comulativa. et tunc duo inferuntur
vixit e bonitas data dicitur, alterum e qd restitutio sicut adq soliq
Ista comulativa copd respiciat equalem arithmetice rei debita
cum iura rigoroso alteri, sicut adq am e adq soliq ista comulativa.

Restitutio
e adq soliq
ista comul
aliva qd resp
arithmetice
restitutio
rei debita

Necepsitatem restitueri si solva (nonne) dicitur leges civiles et auctoritate
P. P. maxime duorum maiorum luminarium dicitur J. Tho. q. 62. et
D. August. Epist. 54. ad Macedoniam ubi dicitur sicut aliena p'p' qm
p'm e reddi potest, et si reddat, pariter e agere sed seruare si non veritate
agere, si remittit p'm nisi restituat ablatum. Sed e ipsa s. script. dicitur
restituere sicut noui testamti salis comulatio in se ben dicitur de restitu. dicitur
e. v. 22. de v'itate ne forte furibus dicitur: hinc qd restituere cum p'p' fuit
q' s' t' e nobis and edere con fuisse alia and q'inger p'o.

477

Radix seu Titulus Restitutions Triplex e[st] ut ex ascriptione n[um] 475. patet.

in iurisdictione testato q[ue] Corin. 6. dicitur. In rebus vestris raptores regre
 sed papiridanti, et Rom. 13. vige reddite omnia debita, quo e[st] referri p[otes]t
 illud Cori de Le. Casaria suadet, ipsa r[ati]o n[ati]vi, ut q[ui] nolit p[ro]bit[er] r[ati]o
 alij faciomy, Item q[uo]d cum n[on] in mundum voluerit in regnum celorum multo
 Restitutio e[st] magis n[on] intrabit q[uam] triumphum: e[st] i[tem] restitutio n[ecess]e p[ro]cipi n[ecess]e ad
 n[ecess]aria n[ecess]e salubem, n[on] e[st] remittit[ur] p[er] p[ro]p[ri]etatem: e[st] ergo p[er] p[ro]p[ri]etatem remittit[ur] q[uo]d salub[er] deperdit[ur]
 late p[ro]p[ri]etate e[st] dema, abraham restituit. restitutions an[te] radices s[un]t. Poler in g[ra]m
 in salubem q[uia] n[on] dimittit[ur] asprinat geminas 2. 2. q. 62. ar. 6. c. 14. que[rum] universis alij recognoscunt
 nisi restitutio q[ui]d, q[ui]d et nos consentimus asprinat q[ui]d duabus r[ati]o[n]ibus adveniat alij loci
 dum a s[un]t. q[ui]d tum ab alij q[ui]d r[ati]o[n]ibus assignatam, quo[rum] septi[mo] ascriptione
 pandemy.

478. Triplex titulus et radix restituendi sunt un[de] scilicet ut re accepta velut qui
 titulus resp[icit] e[ss]e[m] quandam n[on] suam sive bona sive mala fide p[er]cipit sigulo d[omi]n[us] r[ati]o
 Restitutio e[st] q[ui]d in i[sta] ascriptione dum qui alterum scilicet dominicis e[st] d[omi]n[us] q[ui]d
 alteri f[aci]t et i[st]o ex q[ui]b[us]da[m] de qua[rum] radice prior[um] d[omi]n[us] r[ati]o[n]ibus iam plurima
 dicta s[un]t, e[st] ascriptio in re v[er]o om[ne] et d[omi]n[us] r[ati]o[n]ibus parva d[omi]n[us] r[ati]o[n]ibus.
 T[er]cia solap[er]on e[st] adhvenda radix et titulus restituendi, q[ui]d flex e[st] aut e[st] p[er]t[inet]
 damnificatio proximi et v[er]o alij latio iniusta, alij hoc triplici r[ati]o[n]ibus
 gere e[st] triplex e[st] p[er]t[inet]: q[uo]d q[ui]d in suader ex q[ui]b[us]da[m] d[omi]n[us] r[ati]o[n]ibus d[omi]n[us] r[ati]o[n]ibus
 scilicet proximi e[st] p[er]t[inet] in re accepta v[er]o: furto ablati e[st] scilicet equo[rum] et
 ca[us]o furto n[on] scio d[omi]n[us] r[ati]o[n]ibus hoc casu in ca[us]o d[omi]n[us] r[ati]o[n]ibus restituendi q[ui]d p[er]t[inet]
 scilicet equo[rum] e[st] scilicet d[omi]n[us] r[ati]o[n]ibus q[ui]d d[omi]n[us] r[ati]o[n]ibus et iniusta ascriptione, fur e[st]
 iniuste auget n[on] Casy, neq[ue] ex[tr]aneu[m] et p[er]t[inet], sed ex re accepta q[ui]d sua n[on] e[st].
 Ideo damnificatio proximi e[st] p[er]t[inet] ex iniusta ascriptione ut in eod[em] exemplo
 r[ati]o[n]ibus fur[is] p[er]t[inet] et d[omi]n[us] r[ati]o[n]ibus q[ui]b[us]da[m] ita multato[r]is tenet restituere
 mutuum depositarij deponit[ur] et n[on] restituendo multato[r]em deponit[ur]
 facile damnificabil[is] scilicet in alijs casu[rum] q[ui]b[us]da[m] proximi damnificabil[is]
 e[st] p[er]t[inet] ad iurisdictionem q[ui]b[us]da[m]. E[st] p[er]t[inet] in q[ui]b[us]da[m] q[ui]b[us]da[m] p[er]t[inet]
 e[st] damnificatio proximi triplici r[ati]o[n]ibus scilicet p[er]t[inet] nec fere r[ati]o[n]ibus h[ab]it[ur] radice[m]
 restituendi q[ui]d p[er]t[inet] att[en]t.

479. Observandum e[st] ino q[uo]d ad id[em] et id[em] radice[m] si requiras culpa[m] scilicet
 seu p[er]t[inet] scilicet p[er]t[inet] nisi p[er]t[inet] restituit scilicet, unde q[ui]d in hoc culpa

Culpa Titia et Juridica quid sit in n. 480.

121

aliquis illi restitutionis origo non obligat. adeo, si quis laesit obligari in sua
negligentia aliena rei iusta est. Sed iniusta. Titio est origo ex facti
dammificatione quae in una et eadem radice sita est, quod in potestatem inveniuntur culpa
Titia. Titio rei aliena quae laesione facti potestatem quod dicitur non alienam esse
nescierit, neque in parte culpa ipsi imputari quoniam gratia et affectu auctore
est, si tenet ad restitutionem, ut altera sententia dicitur. Et ex hoc rei sita dicitur
potestatem, id quod quoniam in hoc actu abest origo culpa Titia in possessione rei
potestatem in inveniuntur suam essentiali. idem est de auctoritate non penam in
quod sita Titia est, restitue etiam ex hoc titulo potestatem facti in iniustitia quod
sine culpa Titia abest potestatem. obligatio restitutionis quae mensuratur
a culpa illa ut si culpa levis, levis est obligatio restitutionis et si gravis
culpa gravis est, culpa ad gravem mensuratur sum ab iniuria alteri facta
non a potestatem rei restituenda. quod quo plerumque patet.

Observandum est do culpam aliam esse Titiam aliam Juridicam Titiam. 480.
Duplex illud ad notandum Charly dicitur lapsum et simpliciter potestatem facti
notabile, et sita quod potestatem Titia. Juridica vero culpa est quae respicitur
et in promovendo et in impediendo damno proximo sine laesione facti potestatem
sine sita. et hoc videtur culpa duplex est imo lata et hoc est origo Titia
gentis sita. Titia culpa est egressi domo nec potestatem claudere ostium quod sita
sine potestatem, id est levis et hoc est origo diligentia solentior, quae
culpa censet egressi domo et claudere ostium ad illa ut facile queritur patet
cui solentior promovent. Titia est levisima et hoc est origo diligentia
summa ut si clausum sit sita an sita clausum sit venisset. Titia latissima
est hoc est origo potestatem. Damnum providisti, et ideo auctorem noxium
sine sita. Titia dicitur culpa Titia sita et est origo potestatem sita
damnum providisti ab sita monuisti et potestatem sita illud impediti.
hoc genus sita restitutionis promissionis, in specie plura sita potestatem
est de una quae radice sita

Titio rda.

Titio restituere ex una radice seu ex re culpa qui quod sita
venear
Ad magis proficere rei intelligentiam, sita sita, arguitur sita de
propositio rei aliena rei auctore sita potestatem bene sita sita, aliam noxam sita

481

Posse pro bona fidei ad quid

feu qd idem e pot aliquem rem alienam sine ullo sui poto possidere, ita qm, ut
ex iustia in iudici ne sciat rem e alteram suam rem, licet e digna pccat;
me hinc de sua, alium e contra e qui rem alienam possidet, qm e facti et
alienam, e cona pot sine si sciat, adeoq e in iustia qd si qd ordiandi
de actibz hinc ignorantia dolo et poto n exusat. Ndm e in antea qm
e iustia qd talis alienus rei dicitur fructu, meris nales, quos sola non videt
in industria in industria proferit, quales st fructu arbore, qd a alium, id e meris
industriales quos sola hinc industria ad ar parit e / et hinc mixto qui ptem
ex re ptem ex industria arte hinc promerunt. hoc notato f!

482. Affertio una bona fidei possessio qm dicitur rem esse alienam, sed fuerit in iudici
iustia e, ad nil tenet; cognito vero errore suo qm ptem tenet, respicere
solum qd adhuc re extat et speret, qm ptem videt, qm facti e dicitur, nec qm
expressi sui intra hinc bona fidei facti, licet de iudici si re extat ablati
est. qd cona et certa sentia e.

suadet ex eo qd bona fidei possessio pro ipse bona fidei sit, quasi si qd facti
adeoq libere disponere pot de ea quasi sua qm dicit dolo n invenit. nec
dicitur ex re auspata solum qm dicit culpa dicit ab e, ad ptem obligat, qm dicit
qd errore in iudici detecto ad hinc speret, ne sciat rem alienam qm dicit alterum
scienter retinendo et ad suam usurpando, facti mala fidei possessio, et fieri
dat in iustia dicitur alicui ex hinc ex tali re n solum e ipsa et ptem dicitur
ex re seu qm dicit facti e; qd cognito suo tenet respicere rem e dicitur
in qm dicit facti e. alij hinc n obtineo prater dicitur nales suadet e
lex certum Cod. de rei vindicade hinc facti certum e mala fidei possessio
qz fructu solere cum ipse re praeferre bona fidei dicitur post dicitur
controversiam universos qm ut ad dicitur ibidem post dicitur certum bona
fidei possessio quoad dicitur in iudici mala fidei fieri possessio.

483. Ultima assertio pars de rebus n dicitur hinc facti quos imo in re dicitur
qm illam dicitur emissa colligit hinc ex dicitur hinc. hinc dicitur Cod.
de rei vindicade hinc e ex eo, qd taliter facti rei proprietariis tenent rem
suum sine culpa amission isto emere qd iniquum e et qd dicitur dicitur de
contrahenda emptione. potest hinc possessio bona fidei recurrere ad imem
sui venditorem et qm illum agere ad restituendum integrum pre linc pro
re dicitur, facti venditor recurrere qd ad factum act hinc e qd si quis bona

Mala Fidei possessio ad quod tenent restituendum

486. Aporio quia possessio mala fidei tenet restituere in solum fructus naturales et
 mixtos et fructus et si amplius ex tenet et si quoniam unicum re sine ex parte sine
 fructu pro parte mala fidei sed et in eo fructus quos dominus ex illa percipit
 si sibi permanserit, esse ipse mala fidei possessor eorum percipit, item eorum
 fructus qui proveniunt ex melioramentis si melioramenta aggressus rei et
 fructus in eis. Item si illi fructus ex re, si in quo ex industria sola
 percipit mala fidei possessor, et eorum fructus rei non percipit, si non percipit
 eorum fructus iterum et certa sententia. Quod in universa ordo, quod cum sit mala
 fidei possessor inique ac contra ius aut saltem ius utatur, et quoniam in laudem
 eius sine vi iure contra fructus per tota solvi damnum quod in ea omnia et
 singula non solvit, privatur et fructus suorum et quoniam inique, unde ut in iura
 solvi ratio suadet et arguit, ut dicitur in quibusdam casibus inique, illi per
 iniquum possessionem restituant, si autem hoc omnia reddunt, nisi et re et fructus
 ex re pro parte mala fidei iniuste fructus et si fructus quos percipit non
 restituat recipiat, eorum fructus si res sua possidet permanserit, percipit, esse
 pro sua negligentia mala fidei possessor eorum percipit, quoniam in eis
 alterum damnum, imo et eorum fructus quos fructus rei sine sua permanserit
 non percipit, percipit si eorum fructus rei aliam mala fidei possessor,
 quoniam in hoc more fructus aliena rei iniuste percipit et si per aliam
 fructus non alteri nisi domino fructificare potest. inabile si est aliam mala fidei
 non in ratione sed et utile, quoniam haec fructus ex parte propria boni mali fidei
 possessoris et cedunt in utilitatem rei, quia aliam ipse fructus proprie legi facere
 debuit, si non ipse ratio quod forme est, ut dominus quod in utilitatem sua rei in illo
 expensum et expendenti restituat.

487. Si vero e licet deducere expensas solis reparandi et ornamenti causa factas
 et cum Calceiury consilio L. in fundo et de rei venditione Franzeny
 amicus dicitur et an eadem expensas fructus et fructus si res sibi permanserit
 an si quod si eadem fructus fructus, deducit potest in omni et si nulla quod proprie
 largi fructus: quod si vero expensas nullatenus fructus fructus proprie
 dationem alterum fructus debet aut concedere deduciones expensas
 aut expensas earum rerum, in quibus expensas facta fuerant, si a fructu
 aut re sine eis de terriorate auferri potest, aut si auferri non potest.

De iniusta acquisitione seu de furto et rapina

extensio dicendum est quod de iniusticia in plerisque supra dictis. hic
recte intellectus quod copio, si est in casum eventurum, qui ex doli conque
solui nequeat circa presentem manum, unde ad alteram radicem restitu-
tionis hincse et hinc

Articulus 27

Secunda restitutionis radice ex iniusta acquisitione.

Merito pueri potest solui ex iniusta et alterius acquisitione per doli
et restitutionis radicem, hinc est referre furta rapinas, detractiones, bene-
rarum suspitione iniqua iudicia et uno verbo quod alienatione per alterius
sive fraudis sive doli: Copiosior igitur et huiusmodi oritur materia, et ideo in
restitutione subdijta ut ne copia ditorum nimium coarctata, nec remota breviter
suspensionem pariat.

Scilicet in

De iniusta acquisitione rerum temporalium seu de furto et rapina.

Generalem regulam in moralibus plus prodest quod copio partibus, quibus ob
variata circumstantiarum cognoscitur quod de uno dicendum, sed ignorato in-
teritio quod de alio legi in multis circumstantiis dicendum tenent, sed

Apertio generalis quicquam sua culpa filia est quod in alterum scilicet domini-
ficiali bonorum tenent in officio ad reparandum damnum sua culpa proximo-
causatum fuerit in rebus spiritualibus sive in spiritualibus bonis honoris, quod
quod in re est in re certa et loci omnium sententia et res est quod quicquam tenent ex
officia domini alteri per se in iniusticia omnia et pensare quod in re sit illud
ex sua culpa provenisse, alioquin quicquam sua culpa filia est quod in alterum
scilicet damnum sive acquisitione sive re tenent rei aliena sive an illud
sive potest alteri ex sua iniusticia damnum esse subdijta: quod tenent illud in
officio compensare per restitutionem eundem rei qua alterum iniuste domini-
ficiali, si solum circa bona spiritualia, sed etiam potiori circa bona spiritualia
ut potest et longe prevalens bonis spiritualibus, hinc sequitur huiusmodi sententia
pluribus dicitur: iam ex hac generali apertione una bona spiritualia
iniuste alteri surrepta.

Infero in solum furem et raperem sed et domesticum uxorem famulum
amicum vero ipsum filium familiae hinc tenent proprium peculium tenent ad
restitutionem si in rei iniuste acquisitione, sed etiam damnum ex talibus rei cordibus in re-
dijta emergentibus. hinc furtum et raperem scilicet furtorum unicum scilicet furtum raperem

De furto

ex cuius defectu proinde graviter damnum patitur, graviter peccat tenens ad restitutionem non solum animi, sed etiam omni exigentia caritatis nisi facile aliam animi solvere potuisset. Item famulus heri suo furatus equum quo ggerit narium ad vestrum advehere, et quo alium de pro se dabit nisi alium facile acquirere valeat, tenet non solum ad equum restituendum sed et ad omnia damna inde provenientia, lucra cessantia, expensas immediate ex defectu equi factas, et sic de alijs disputandum. Sic etiam de bonis mariti notandum summam furationis, ex qua egestas familia oriretur, tenet non solum in sumptibus

sed et in egestatem in d. saltem ex bonis parafamilij et suis damnum reparare, dicitur in qua egestas familia non esse ostensio peccati in sumptibus quoniam pro operibus dicitur ad ^{regulationem} ~~reparationem~~ mentis et aut congruam recreationem orationem Eleemosinarum in statum suum rati ratiudicial, cum si mulier non de pede sed de costa pro sumptibus equitatis possit ut mulier et in bonis viri sit a latere vixit in disponere possit quoniam viri propter et sic a magis rationabiliter in illis et si illa a sua coniuge disponere, prout revera rationabiliter in illis et si illa congruus statui suo Eleemosinam faciat, aut non ex ratione a latere in domesticis recreationem querere.

190. Per hoc in quod dictum est nisi egestas familia non sequi molitionem bona viri sui aut eadem diffundere pro eis ad emendationem et amplexum conjugum familia, sed in quod licet mulieri in Eleemosinam aliosque usus pro se et conjugum sit damnum grave non affert. Quod congruam recreationem pro solo viri et statim pro conditione mulieris. Obligatione videtur quoniam mulier ut viri et quasi membrum de corpore viri sunt ergo sit statum conjugum in corpore nobile cetera membra participant, ita et in statum viri cetera membra maxime quoniam viri et per venerabile in trium fiduciam viri cum suo participare debet. Quod si a filium fatigat videtur unde nec mulier nec filium ad restitutionem tenentur nisi in indecentem et superfluum et largitionem aut dissipacionem bonorum patris aut matris ipsius viri quo proprium peculium habuerit.

Fragment of text from the adjacent page, partially visible on the right edge.

Furtum quid et quo requiratur qd ad petra montis. 491.

Aliter pene sentiendum e de furtis alijs alienacoe famulorum ancillarum
qst sibi pto sociali & mortali pro gravitate ma audiri debi suorum
quorum nec e racobli invita deum solli re et aliqd neq in usy pty de
boni suorum quorum excedere, qst e raplo n honorat sed proprio el
voltra: dicit h sine pto sociali & mortali pro gravitate qd e qualitas
elargita deo magina ptm e de ea duntaxat, qd qd gra racobli vultem
dnt, neq statim mortale e, qd qd gra racobli vultem pti e, qd qd graviter
e ex ma e ex fine gra racobli vultem dnt e. et hoc proque circa
factores attendendum e corumq famuly, qui qm eo casu pto attento labore
in solutione satisfactum e ad, neq de pretio per se voltra partem e, licet
et sine pto fragmenta los reservate pnt, qd labor aliqz ex parte ad
explem pretii cum labore excedunt, n h plura: eo am casu que super certo
pretio parti ept, tandem nil ultra auipere pnt, qm dnt iustum et infi-
mum pretium e, qd si lo pretium viny infimo fuerit, inlere ul dnt cono-
nacione et ita cum ad iustum pretium inducant, cui si qstante noluerit,
h eptio civium e filtri los fragmenta retinere qst ra recta iudicial
explem in pretium et laborem qstivere, idqz ex regula generali qm
oio iniusta ab eo qui iniusta ea fecit, ad iusta revocari dnt, nec si alio
pnt improbum e per iustam sed occultam qm faciem rem ad iustum pretium
quodere: alia in fragmenta sine ullo factorum dnti titulo retinere
partu prore qd fragmenta st, improbum e et ad restitutionem obligat nisi pon-
tancia dnt opio andat in iij e taliter constiterit qdta dnt qd iniustia
q prore per restitutionem reparari pot.

Quare qd furtum sit et qd qst requiratur ad ptm mortali in furto? 492.
Ad imum furtum recte dicitur qd qd ar. 3. qd sol causa rei al-
eno auxilio invito suo scilicet e per occultam differre et rapina, qd rei
aliunde furtive alio coram et presente suo a qua pterea furtum differre
differre, qm pter alienacionem rei si inuicem quondam in se qdne rapina
nec e hnd cognita scientifica et fidei specie differunt et dicitur in dolo
eius, qm apertum et occultum qdne sibi opponunt, ita e furtum qd occultum
auxilio, et rapina qd e scientifica aperta specie differunt. per hoc relatione
legat rso furti quate iniustion ma, qui e rem non auxilio furtum rei inuicem

D. J. J. J.

Furtum simplex, qualificatum, sacrilegium, peculatus, abiegatus, plagium n. 494.

per se loquendo comitit. Et rōca modi aut alterius amissa. In hoc
in iustitia in iudicio pōit. Serius per inuito. Pro ipsa sollicitudine in-
Tali q̄ta q̄ta
gravis comenda teneri ad p̄a dīo proprio cuius rotabili furti gravitatem assequari
e adeo p̄m n̄ p̄ae, cum staty diversy diversa e funde rōca, nilong t̄m incongruā
mortale q̄t
personā suā. Dicendum cum P. Paulo Mezger ostino talen q̄ta q̄ta mōm gravem
n̄ fūale ad censendam e adeo q̄t p̄m mortale, q̄ t persona domesticata ad vlti
vltim p̄ dīo
sufficeret t̄
n̄ n̄m̄m̄ dīo q̄ alterius mediocri staty persona vlti sufficeret. hinc

493. Infero rōca gravitatem furti nec solum a statu persone domesticata
nec a quilibet furasurrepta auispendom ed: sed penobit e mortoliter
qui mendicabulo solum aliq̄t aumoy abstulerit, n̄ q̄ q̄ta in se gravis
e, sed q̄a gravis e resp̄u persona domesticata q̄ se integro e e gemino
vie rōca n̄m̄m̄ pro statu suo sustentore salvit̄. it̄m graviter
penobit qui regi belanti q̄ra hoste suo h̄y l̄m̄ aut p̄tor e s̄ aurey
abstulit n̄ q̄a graviter domesticat̄. sed q̄a hi modici aurei resp̄u
regis levis q̄m̄ mōa, h̄ resp̄u militem quorum forte 30 aut 100 persona
dīo sustentore potuerit, gravem mōm assequunt. igit̄ audius prudentem
in iudicanda gravitate mōa multum op̄ e perpendiculari circumsp̄y rei.

494. Furtum habitus explicatum aliud e simplex, eiq̄ illud q̄ supra definita
e nulla rei aliena auispendo inuito q̄d t̄ ex. i. e. q̄ d̄m̄ ff. de furti.
contredico fraudulosa t̄m̄ faciendi q̄ra e iussu rei t̄ e v̄su possessionis
aliud e qualificatum seu tale furtum q̄ q̄m̄son q̄m̄et molition adeoq̄
nec sufficit in cont̄p̄ndi dicere furto q̄m̄ sed sed expr̄m̄ ipsa
p̄p̄y furti e. nec qualificatum furtum dicit̄ ino in sacrilegium
qualiter e oī causa abiat̄ rei aliena n̄ sacra e loco sacro, aut sacro
h̄m̄ ex loco sacro h̄m̄ sacro. rōca it̄ in peculatum eiq̄ furtum peculatus
alienat̄ rei ad f̄m̄ e p̄m̄ipem pertinent̄ ff. ad solom̄ peculatus
quo d̄m̄it̄ iussu falsa moneta, nec n̄ q̄m̄tio bonorum cōm̄ in privata
utilitatem sine t̄m̄t̄a p̄m̄ipis aut magistrat̄. Et̄ in abiegatum
e aut̄ abiegatus abieutio causa in malitiam seu abiliem ex alieno q̄d

De stabulo inuito dicitur. Nro in p[er]cipium qd e abentio h[ab]it[us] fac liberi sine
serui ab eo cuius potest[us] erat qd maxime de matrisq[ue] sine d[omi]n[us] dimissione
suorum d[omi]n[us] ad d[omi]n[us] q[ui]ntore salt.

De rapina p[er]cipue militem ul diuul marodonium quoy capto anno 1413.
plurimum ex p[er]t[us] f[un]g[us] p[er]uula dicitur qd d[omi]n[us] e in hac rapina ino an
n[on] p[er]cip[us] p[ro]da h[ab]it[us] dicitur qd rapina p[ro]da an d[omi]n[us] q[ui] illa
rapina q[ui] e in q[ui]arion exenato edicto p[er]cipue belli d[omi]n[us] e ad ha
telon dala ul diuul sylvaguardia p[er] indulgentia p[er]cipue h[ab]it[us] dicitur
concedit in terra h[ab]it[us]: Dala an sylvaguardia ul in h[ab]it[us] mercede
q[ui] a milite inuito d[omi]n[us] furtiui rapina e aut furtum e d[omi]n[us] p[er]cipue ad
restituendum d[omi]n[us] e si ipse miles n[on] p[er]cipue restituere officiali v[er]o n[on] p[er]cipue
comu ad rapicidum militi copion fedul sine v[er]sa co[mm]issarij ipse ad
domum d[omi]n[us] loco militi q[ui] inuito ad damnu cooperabat[ur] id h[ab]it[us]
de bonis illi d[omi]n[us] q[ui] corom d[omi]n[us] auferunt si e in p[er]cipue d[omi]n[us] q[ui] d[omi]n[us]
furtum e d[omi]n[us] rapina nisi res illa ablata a suis d[omi]n[us] h[ab]it[us] p[er]cipue
d[omi]n[us] ubi ad nil d[omi]n[us] in ea q[ui] d[omi]n[us] de bonis d[omi]n[us]. sed

1495

Quorund[am] sententiam de eo milite qui res h[ab]it[us] augris co litalo qd nisi
ipse auferret alia sui comitones eam certe sent[us] auferri.

1496

Ad hunc copon exm p[er]cipue v[er]i. 4. p[er]cipue feld. 14. n. 2. f[un]g[us] f[un]g[us]
augris animo n[on] restituendi sine dubio p[er]cipue q[ui] f[un]g[us] alii militi in
vitione ul domum indulgentia auferendo rem aliorum inuito d[omi]n[us] la
ul ille p[er]cipue ul idem ager q[ui] alii malo v[er]cipue e[st] d[omi]n[us] h[ab]it[us]
ul in tali copo n[on] f[un]g[us] p[er]cipue f[un]g[us] ob t[er]cipue m[er]cipue n[on] q[ui] f[un]g[us]
le p[er]cipue f[un]g[us] p[er]cipue multitudinem v[er]cipue e[st] h[ab]it[us] q[ui] g[er]cipue
e[st] ex h[ab]it[us] q[ui] q[ui] res certis p[er]cipue f[un]g[us] apud d[omi]n[us] p[ro]
tali v[er]cipue p[er]cipue belli inuito p[er]cipue q[ui] h[ab]it[us] qui rem illam p[er]cipue
p[er]cipue ul remanet ab inuito n[on] p[er]cipue rem illam ul suam g[er]cipue e[st] d[omi]n[us]
Co restituere d[omi]n[us] illa ul f[un]g[us] ex p[er]cipue d[omi]n[us] enoferit salua ul ex
mora restituendi inu[er] apud aliorum p[er]cipue sine culpa sine casu d[omi]n[us] mora
cul p[er]cipue fuerit vel salorem restituere obliget q[ui] n[on] ob p[er]cipue hoc p[er]cipue
ul q[ui] d[omi]n[us] salua e[st] p[er]cipue e[st] q[ui]cunq[ue] q[ui] h[ab]it[us] d[omi]n[us] bonas inuito agit p[er]cipue
mora d[omi]n[us] e[st] ad restituendum d[omi]n[us] h[ab]it[us] e[st] p[er]cipue p[er]cipue
suis auctoribus ul d[omi]n[us] e[st] loc. cit. n. 40. ex q[ui] f[un]g[us] alii copo p[er]cipue p[er]cipue

497. Quod si ex diebus haud solui potest ostendo adhuc ad hoc fidei ut ego tamquam
dicitur. 38. sect. 4. furem multoties quoniam, sed divisim et minuta furta, nec
ad peccatum mortale divisim sufficientia habentur, est. Unde ad notabilem quatenus
peruenit, furando non peccat mortaliter iuxta Navarum, peccat si hoc relin-
quendo sit quod notabiliter summam efficiunt, adeoque si hanc quatenus teneri ad
restitutionem, quoniam sententiam amicum sicut dicitur et in proxi securum, si in furta
minuta facta discontinuata sunt longior intervallo, quam de illa furta si per
ista discontinuata sunt non videntur notabile summam inferre, quod quoniam ego
verum ostendo eo casu, quo haec plura minuta furta sunt quinquaginta sunt
discontinuata non eadem persona illata est, et si eadem persona illata fuerint
in diebus hinc in ea influerint, ut unum furtum cum altero quinquaginta sunt
non videntur, quoniam publico iudicio sicut ipse et iudicium amicum, furta hinc et respu-
eiusdem persona facta in ultio furto: illud in illo quo ad notabilem fur-
peruenit summam: consistere maiorem gravem, adeoque facere peccatum mortale,
quoniam si haec furta quinquaginta sunt discontinuata sunt, nilominus in re gravem
summam efficiunt sufficientem ad peccatum mortale, id magis potest in tali exemplo
in maiori temperantia et ieiunio, ubi ieiunium cotabile, sicut qui idem alij
sicut in die comedit parum quoniam divisim, multa in si quinquaginta sunt quinquaginta
sicut ille qui una vice multa comedit.

498. Item de oculo compensare, quia de cum amico sentit quod alij non licite
sed rem suam iusto titulo ab alio possessione oculi, furripere, quoniam ita ad-
erit fieri iniuria civi in si, rem suam iniuste ab altero possessione oculi
furripere, si vero certum sit rem illam esse suam et ab altero iniuste possideri,
quod non est dubium est, melior est conditio possidentis. Sed si videtur tentari
oculo eam amissibilem recuperare non potest, et tunc si per viam iniuriam
illam obtinendam assimes et pro iudicis inquietatione, et pro dolentibus potest
a quo propter limes aut notabile damnum sibi in alij et in ferendum, sicut
amissionem gratiae et amicitiae ipsius, aut minus parij turbationem, aut si lesus
non habuerit quod probet, et magno sumptibus favore dicitur, non ad licite est furri-
pere oculum si haec probare sufficiant. extenditur in hoc hoc doctrina et
ad similes amicos, qui pariter suam mercedem a suis suis obtinere queunt.

Ad hoc ad eum qui libere potest mercedem recipere, quia sed laboribus suis non
essent salis et remunerati. alij hoc de furto dicta sufficiant.
quod hoc dominum est de anno. xi. pag. 37.

Secundo

De Furto et rapina spirituali. Ista fama honoris membrorum
supponit tunc certum bonum ista membrorum ista fama honoris a deo bona ordinis superioris 499
honoris et remunerati per bona spiritualia et ordinis inferioris, quoniam est
aurea penuria in nigrum augebitur hoc ingenio tunc valeat quia ista ac non
eorum indemnitas. multo magis conuenit peruenit. Ista fama autem ordinis superioris
ioris, unde questio est an hoc bona ordinis superioris et quando ista bona
sed per se oportet omnino inde videri in se referri, sed quod tunc deo
et ista iniuste honoris pro cuius resolutione fit.
et ista iniuste in bono honoris iniuste originem ad ea domus realia - 500.
conuenit hereditas originem, multo magis ad opera et expensas in medicis
factis ad corpus.

Primo per hoc in qua actore est. ad Legem aquilonem et ratio est quia
ita ille dicit ad dominum reparandum alterius et in hoc, qui est in ista fama
iniuste domini alicui iniuste originem et ista iniuste domini realiter esse
domini et compensabile: quod. ista per se propria est et ratio: et hoc
itaque fuerit tunc et per se originem alteri proximo sua lege et iure
et ita notum in quibus ad iauerit in articulo si fuerit et ambulauerit
sua super caulum suum immo et omni qui per se originem et ista ut opera
eis ad expensas in medicis factis, et quod scriptum: ista ratio tunc quod
labor ista ista ista si tunc et multo magis si sequat, tunc quod
in medicis reparare obligat, quod omnia ratio ratio compensat, in ista qui
dominum in ista iniuste, esse et remunerat. dico autem qui dominum in ista
iniuste ut expensas ista et remunerat. Iste qui male factis para
capitis aut membrorum subsistente culpa ad satisfaciendum bono cui dominum
notum est qui iniuste a suis conuenit aduentariis et alio si fuerit in ista
magis cum moderacione in ista a tutela et aliorum rationem tunc
et ista qui ab omni restitutione tunc liberi tunc fit. parum est in ista
et ista expensas in medicis factis et obligat, tunc et ista factis

Infamator et Detraitor fama honoris proximi ad quod n. 501.

per qm pater expensar e ad qd pro doloribus sustulit restituere condempnatus
nisi in coram pater videri non obligacione in qm et ante sententiam iudicij
si in multator iniuste fit qm imunde qui alterum iniuste damnificat
iniustiam facit reparare aut qm lesam in foro qm obligat qm iniust
causa e, unde cum ante sententiam iudicij causa f. l. e ante illam in foro qm
restitutio obligat. qd de restituere bonorum realium ex morte cuius fuit
oritur dicitur e in p. l. d. e de eo casu, quo casu ante mortem donat
omni restituere si familia dammum inde patitur, qm inquit obligat resti-
tuendi a in velle vni sed in velle nate fundata e.

501. Afferlio rda in foro qm et iudicij spualij qd line a confessorio
obligat iniuste casus a solus ad compensanda oia damno realia inde
secula sed e in criminis partem ad quodam bona spualia qd certa nichilum
qda teinria precepta ita pariter corda sententia cuius rae e qd eodem
vire in foro interno et qm gaudeat qd spualis quo in foro tunc et ten-
terno gaudeat. Iudex secularis qd e in foro fore iudex iustitiam pte
obligacione e in qm obligacionem ad reparandum damnum spuale et a nullo
magis in foro qm poterit iudex spualis imponere obligacionem ad suu reddere
damno spuale per privacionem vite violenta casu qd ob defectu
veltra mercedi et promissu actus pro pte sui venialitatis aut eorum
pene in purgatorio sustinenda satisfaciendo.

502. Afferlio qm infamator et Detraitor fama honoris proximi n. sola
in re gravi qd nini facile obferre se solis e peccati mortal. a secundum qm
charitatem de qm qm et tenent ad hoc e qd sequant in foro ad restituere
omni pte restituere integrum damnum e spuale inde sententia e meliori modo
quo pnt e qd aliter fieri a pt cum sui infamatoe leniori reuocatoe ditioni
honorifica locutione de infamato virtutem eiq privacione, fama de nooij
abominatoe apud eos qm quos eius de detrao qd qd e cor aorta sententia
a solon in synodo Neapolit: anno 1548. a Gregorio pto qd fama
a de pte ubi d. spuale mordax confessorio: ne quis cito moris
immonis alioij pte communicare conuincat, caveant favoreles reante
Detraitor qd fama e pecunia satisfacionem eiq restituendi spualia, fuerit
absolvant praupere ubi penitentis dationem in superioris praepulum neglectis
restituere

Ad e. ex clarissimi v. Angelini v. q. 43. ar. 2 in C. ubi in alia
 hoc fit auferre alicui famam velde grave e, qd in re pila videri fama
 e preliosa, percuig desin impediri hoc e nullis bono agendis pila qd dicit
 Philosophus qd curam hanc habe de bono nol hoc e magis permanet hanc
 qm mille v. savi magis preliosi: ad idco de hac per se loqde e pto munda
 in sine donis addit et teni aliquis ad restituionem fama sua ad effuionem
 eriggi fabraite v. s. g. rdo pto erca e qd ex iniusta donificacoe
 out ony restituionis alicui e maior et magis iniusta donificacoe qm de hac
 qd s. g. loquit: ar. i dicit: denigracoe alieno fama per iniuqa v. lra, non
 iuxta inuitha dicit: nisi si videri fama seruare in mente.

Donatio dicit
 donatio aliena
 v. lra pinguia
 v. lra

Infero et dicitur tenori ad restituionem damni conuersionis proximi ad illos s. 03.
 qui si gaude melu medicino q. a gsecutione alicuius boni dignum olimem
 per denigracoe sigfama apud principem Episcopi, magistratu superiorum in
 pediant suu pporcionem pto qm v. lra nec e ad donum re publice qd
 inde serua lohur e, longe grauis in rem publicam pcaone hanc restituionem
 tenent qui pverso et iniusto negotio sine aut gspitibus affectu digniore
 et v. lra dignos ad muna sine pualia sine secularia promouendos distindunt
 aut impedunt, ut indignos sine gsequos promouent, idem dicendū e illis
 qui dicitur quodam subiectum ab impetu religionis aut professione e
 ab actu et repellant, qui s. lra in ad donum religioni inde pseruunt tenent.
 eadem infamioy pto pccant e religiosi et claustrales sine superiores nec
 ad restituionem tenent, si v. lra quonq. oculum euidem religiosi v. lra
 aut e donis sine religiosi e ipis e religiosi quorum in id sine v. lra
 reveland, nisi leuioy maā exopt qd rarioris gtingit: et a ptoior
 iniustion agit et ad restituionem tenent inferiori subditos qui qra bonam
 famam sine superioris sine e ori sui lasciuia quid dicitur quod ab omnia
 biliti coram deo n e

Ad e. diffando q. pobilimum modis quorum qd dicitur in denigracoe
 sono proximi influunt quoy hoc v. lra comprehendit pto
 imponoy auget, manifeston in mola v. lra
 imponoy d. pto falso crimen imponit proximo auget, qui crimen qd
 verum auget et exaggerata manifeston qui occultat crimen et ferum

Contumelia dicitur de honorati alicuius per verba qd id qd contra honorem alterius sicut n. 505.

in ignorantibus ponitur quare si sciret et delinquentem corrigere n. 506.
in mala verborum que facta alterius qd tra mentem finisse aut in
reius interpretatur. hi directe in denigrationem proximi
fama influunt. Sunt alii istos modi indirecte infamantes
quos idem postea hic serpe complectitur. qui negat aut minuit rebus laudat
remissa. id est qui negat factum heroicum aut subiectum esse bono indolenti
magis sua, nonigera peccatitiae et qui hoc perfectiorum dimi-
nuit v. g. e qm bono fidelis adhaerent non tanto, quanto est
natura et tunc indirecte infamant, qui hoc verbum retinet eo
tempore, quo fama alicuius ratio periclitatur, et factum filentium
in vituperium inuergit. Ut si deperis qui frigide loquitur et
simulacrum heroicum facinus laudat, ita ut laudatio ironiam
potius quam rei veritatem proferat. atq; omnibus his modis
id est in factum, quod est in quantum proximus damnificatur,
infamator respiciere tenetur.

505. De Contumelia, qua ex sacro Doctore 2. 2. q. 72.
at n. Definiri solet. De honoratio aut alicuius per verba qd
id quod est contra honorem alterius, dicitur in nobilitate eius et
alicuius. solet et ex eodem sacro Doctore accipi pro causa-
tione malitiose facta hominibus proximis contra fidei de-
finitio n. perpetrato, nec tamen inquit sacrus Doctor, qui
saltem Cimon alicui imponit, calumniatur, sed solum qui ex
malitia in factum causationem prorumpit. De hoc vitio ait
franciscus de re. Di. q. C. 11. fol. 130. q. 8. Verum
quidem est Calumnia esse reliquis detractionum speciebus
deteriorem sed in calumnia haec procul dubio deterior.

Et quae ad minuerendam, & auferendam famam illorum qui in vinea
 Domini fideliter operantur, adhibetur. Dum scilicet quis falsis confictis,
 criminibus sacerdotibus & Religiosis denigrare conatur, dicitur peccatum
 aliquam similitudinem cum peccato scribarum et pharisaeorum, qui multi-
 pliciter Calumnias famam et Reputacionem Domini suppelton reddere fa-
 sagabant, quia pravis illorum operibus gloria erat; hoc illis, quae
 opponere voluit, ut quod Calumnia peccatum sit pateret. huius peccato
 qui sese subiiciunt, quatenus, ex honore alterius dependendum est resti-
 tuere tenentur, vel absoluantur. Et cum huius abominacionis tres
 species. Convictum vel si exprobrat aliquid vitium et defectum et verum
 et male incivis de honoracione. qd. si. gibberis, Calumnia. f.
 Improprium si exprobrat indignitatem indignationis auxilium a se profligit.
 et Substantivum, si proximum ludibrio in huius. Atque restitutio honoris
 in peccato Calumnia facienda est in dignitatem personae, huius sufficit,
 si superior subdito, nobilitati plebeio honorifice loquatur, aut alia
 honoris signa faciat, apud eos apud quos illum Calumniarum, dete-
 gendo. qd. caput amice appellando. Inferior contra spectat
 Superioris non aliter, nisi suum salendo iniquitatem, aut
 cogendo vnicuique ad se his vitiis autem forte plura dicenda venient.

sectio 3ta.

De
 Turbo mentali seu Iudicio Temerario,
 nec non de Infamacione sui ipsius.

Non solum verbis et opere suum suum esse. Verum, et tum bona
 temporalia tum spiritualia regere, sed etiam mente proprio.

Judicium temerarium ex genere suo est p[er] se mortale.

Pro dolor vocamus exemplo, sapienter mente de proximo minus
sentientis iuste: Dum ergo de furto, dum luctum, dum animi
bonorum in presenti tractare incipimus, de Judicio temerario ne-
sanda eius domestica mentis bellua quædam ducere aring[em] est, n[on] ut
eam amore prosequamur, sed iusto insequamur odio et honore.
506. Definitur Judicium temerarium, Judicium, quod formatur de alicuius
defectu ex causis iudicij, quæ n[on] p[oss]unt facere opinionem Probem,
relictis in tra[ct]u throno motu, dubio, suspitione et opinione Tribu
malis mundi p[er]cipis, quæ iudicium temerarium vel Stig adanal, ultra
quasi anallis. priusq[ue] enim iudicium temerarium formatur, exurgit
in mentis p[ar]te dubitac[i]o[n]is nebula de probitate proximi suppresso in
iudicio decisivo, sequit[ur] ex dubitac[i]o[n]e suspicio, quæ in p[ar]te p[er]cipit
inclinando labitur rabiæ, Volta[rum] adha[er]et in suppresso iudicio et deter-
minato asperu, mox ex suspitione generat[ur] opinio seu asperu de
h[ab]itu de alterius improbitate, sed in cum formidine oppositi: tandem
provocatur iudicium temerarium seu asperu fieri de improbitate
proximi excludens o[mn]i formidinem oppositi, nulla in urgente causæ
fallaci demoris assuetudine et dolosa p[er]versitat[is] fallacia. huiusmodi
iudicium ex genere suo p[er] se mortale est vix est reperire in corde
qui ignoret, quoniam t[ame]n ob constantem naturam, si n[on] n[on] hoc iudicium de
leui in proximi defectu, et ob inadvertentiam rati[on]is illud p[ro]cipit, sed quæ
n[on] nisi veniale est p[er] se n[on] negaverim: et huiusmodi honore iudiciorum
obligat, quoniam motum animæ heretiam iudicium deponere et
de proximo melius sentire, hoc de Judicio temerario in
presenti sufficiant, pro altera tituli parte sit -

Infamare seipsum n̄ ē ex genere suo peccatū mortale p̄ auditū In illicitū ē p̄

128

507.
Aperitio iura seipsum infamare n̄ ē ex genere suo peccatū mortale, nec q̄tra Charitatem nec contra Justitiam ita p̄cipue D. Præ. rāo ē, renuntiare iuri suo in bonis sibi extrinsecis absente scandalo alijs vidēde circumstantia ex se peccatū mortale n̄ ē, nec contra Charitatem, eo qd Charitas n̄ obliget hoīem ad comparanda & conservanda bona sibi extrinseca, nisi q̄ting illa sit n̄rāia ad nostrum & proximi bonum spirituale, quod in presenti n̄ immutare supponim, nec q̄tra Justitiam, quia nullig ius violat, sed suo sibi renuntiat, sed seipsum infamare ē cedere iuri suo in bonis sibi extrinsecis, et scandalum ab eē ponit: q̄c. Neq̄s dicit q̄tra Justitiam eo qd nocet republica, cuius iurē + habere subditorū integritate fama, nam respondet n̄rāia ē noxam republica ex infamacione unius civis privati, si enim nihil nocet malevitijs habere, quanto minus nocet ex virtute humilitatis vel Justitiæ seipsum de vero crimine infamare, cum tamen hoc ipsum virtutis sit si propter veritatem auditu peron proprii Crimini fiat.

508.
Aperitio rda. Quamvis ex rationabili causa q̄ ex virtute Justitiæ, humilitatis p̄ seipsum infamare peccatū n̄ sit, ut ex Confessionibus D. Augustini ubi sua crimina Deo et hominibus aperte fatet, nec n̄ plurimorum aliorum sanctorum exemplo constat, per auditū In illicitū ē p̄, n̄ solum de falso crimine sibi ipsi imposito, qd n̄rā licet ut pole velicūm procepto negativo. n̄ dicit falsum testimonium

nam licitum est, sibi ipsi falso grave crimen imponere.

Contra proximum ergo neque quia se, sed et de vero commisso crimine variando de peccato perpetrato vel in eius complacitum recidat, aut rati scandalum ex eius manifestat oriundi, et damni reipublice imminenti in quibus sine novo peccato id fieri non potest, potest enim facere nam licitum est, unde quod huiusmodi damnum proximi sequeretur, id neque ex virtute quodam licitum foret, dum iuxta communi illorum affatum neque licitum facere mala vel evenerant bona.

509. **A**fferitur etiam, ne quomodo ad vitanda gravissima tormenta sibi ipsi falso grave crimen imponere, et quicunque hoc fecerit, graviter peccat, et maxime quod propter tale crimen confessum a iudice est multandus aut citius occidendus. ratio est imo, quod si mentiri aut falsum testimonium dicere est preceptum negativum obligans semper, tunc eius transgressio nullo actu licita est potest sed sibi ipsi falso crimen imponere est mentiri quod non. ratio quia huiusmodi crimini falsi confitens facile alium inducet ad iniustitiam, dum iudici animum turbat, aut multa pecuniaria, aut corporali contra factum et delictum punire, quod plane dubio facti non potest, dum iuxta communem regulam, Improbium sit certiorum esse penam quam debitam.

Sectio octava.

De Virginitate et Pudicitia. seu de
De florantibus et adulteris.

Non est salua veritate dicendum affinis prole mendaciam esse, nisi forte voluerit quomodo potest impediri, quo dolentem complerit spiritibus in quo dei ad rationem in obsequio et tunc, sed quotidie impuro. Quodammodo quodam florantibus et colorem abominando, namque sunt. Altera virginitatis et pudicitiam, pudicitiam prole, violat, sed non per se, sed caro corrumpit, tunc suam, quodammodo, affinis florantibus.

eorum uulueruntq; onera restitutionis hoc aliter alicui declarare, quod deflorationi
condicionis fore, sicut legesq; ratione dicere compellor, quoniam quod dei est, statura
sanctificare non uereri. rem pro facultate meli modo per que sita resoluo.

Quare, ita quod sit defloratio, et ad quod defloratoris virginis, dicitur?

Sic.

Defloracionem q; graue sit, utraque dicitur iniustam oppressionem virginis, et defloratoris
delictum carnalem, et obligat defloratoris reus, sicut dicitur, discurrere virginem uel

pari defloracioni, modo attendi debet, et qui deflorauit virginem, uel dicitur
et sua cura patri existens, sine ulla prohibitione Matris, sicut ad nullatenus

teneri, si fuerit qd; uerenti, et apertenti, si sit iniuria, uel a regulon, uirgini in
qd; iniuriam, hinc supponit respicientis, in foro uel dicitur, patri dicitur ad iura de-

floracionem, sicut dicitur, si an per se ipsam, et qui deflorauit virginem, si fraude
dolo, uel metu, uel solis tenet ad alterum, sicut dicitur, et dicitur reparandum, et dicitur

defloracionem, procul nimirum deflorata elegerit, cui pro cubito suo dicitur, et dicitur, non
tenet, uel dicitur, defloratori, si magis dicitur, dicitur, reparari, uel dicitur, ita quod per

iniuriam, uel ad defloracionem compulsa, et deflorata contra in sanon, facinorosi
malitiose tenet stare, et dicitur, deflorata. Et qui deflorauit virginem, procul

sub spe, et dicitur, uero promittit, et solis in qd; tenet, eam ducere, nisi virgo
uult, uel dicitur, potest, et dicitur, si fuerit, promittenti, sicut dicitur, et dicitur, et dicitur,

nimirum dicitur, et dicitur, cum nobili, qd; cum anula, et dicitur, et dicitur, et dicitur,
dicitur, et dicitur, nisi deflorata, qua uirgo, et dicitur, uel dicitur, uel dicitur, et dicitur,

fuerit, ipsa uel dicitur, uel dicitur, uel dicitur, uel dicitur, uel dicitur, uel dicitur,
cum alio, et dicitur, in qd; capite, ab obligacione ducendi, et dicitur, deflorator, in

foro, qd; casu, qd; cum promittenti, et dicitur, et dicitur, et dicitur, et dicitur,
fuerit, qualis, et dicitur, et dicitur, et dicitur, et dicitur, et dicitur, et dicitur,

axioma iudicis, et dicitur, et dicitur, et dicitur, et dicitur, et dicitur, et dicitur,
quis, et dicitur, et dicitur, et dicitur, et dicitur, et dicitur, et dicitur,

aliunde dicitur, et dicitur, et dicitur, et dicitur, et dicitur, et dicitur, et dicitur,
dicitur, et dicitur, et dicitur, et dicitur, et dicitur, et dicitur, et dicitur,

qd; tenet, et dicitur, et dicitur, et dicitur, et dicitur, et dicitur, et dicitur,
promissione, et dicitur, et dicitur, et dicitur, et dicitur, et dicitur, et dicitur,

Quare, Quid ergo, et dicitur, et dicitur, et dicitur, et dicitur, et dicitur, et dicitur,
uolunt, et dicitur, et dicitur, et dicitur, et dicitur, et dicitur, et dicitur,

defloracionem, et dicitur, et dicitur, et dicitur, et dicitur, et dicitur, et dicitur,
et dicitur, et dicitur, et dicitur, et dicitur, et dicitur, et dicitur, et dicitur,

et dicitur, et dicitur, et dicitur, et dicitur, et dicitur, et dicitur, et dicitur,
et dicitur, et dicitur, et dicitur, et dicitur, et dicitur, et dicitur, et dicitur,

et dicitur, et dicitur, et dicitur, et dicitur, et dicitur, et dicitur, et dicitur,
et dicitur, et dicitur, et dicitur, et dicitur, et dicitur, et dicitur, et dicitur,

Defloratoris
si fraude
dolo

et dicitur
reparandum
dicitur

et dicitur
defloracionem
procul

et dicitur
defloratoris
si fuerit

et dicitur
deflorata
qua uirgo

et dicitur
et dicitur
et dicitur

et dicitur
et dicitur
et dicitur

et dicitur
et dicitur
et dicitur

et dicitur
et dicitur
et dicitur

et dicitur
et dicitur
et dicitur

et dicitur
et dicitur
et dicitur

et dicitur
et dicitur
et dicitur

et dicitur
et dicitur
et dicitur

et dicitur
et dicitur
et dicitur

et dicitur
et dicitur
et dicitur

et dicitur
et dicitur
et dicitur

et dicitur
et dicitur
et dicitur

Adulterium quavis putat de defloratione, qd fit, et ad qd adulteri sententia.

huiusmodi circumstantia ad eundem si priusq. defloravit cognoscit. Voluit loqui de
 veris et qualificatione p[er]m[ission]e e[st] eiusdem. Violat[ur] r[ati]o r[ati]o in p[ro]fessionali r[ati]o
 exprimendi: imo valde p[ro]bet neq[ue] huiusmodi defloratione religionem ingredi p[er]t
 sine consensu deflorata, qum voluit e[st] r[ati]o qd obliqua sine p[ro]fessionali
 p[er]t loqui, qd in hoc casu eveniret r[ati]o deflorata, et r[ati]o sola r[ati]o de
 defloratore p[er]t.

512

Quare r[ati]o qd fit adulterium et ad qd adulteri sententia?
 Adulterium qd quavis putat de defloratione et qualifikatione r[ati]o in p[ro]fessionali
 explicandum breviter dicitur p[er] iniquam violacionem r[ati]o et deflorationem
 carnalem. Adulterium obligat, si minus qd defloratorum r[ati]o fit. Et
 prolo[qu]o ex adulterio certo r[ati]o e[st], et si adultera usq[ue] ad 3. annu[m], et 3. ho[m]i[n]o
 no[n] adulter sententia in o[mn]i exp[er]to alimento et proli: adulteri e[st] melior p[er] r[ati]o
 et si dicit qd quavis cognoscit, qd in hoc casu obligat in ambiguo. Tenor r[ati]o adulteri
 cum adultera pro r[ati]o conuivere et in d[omi]no d[omi]no alterutroq[ue] qd in fidei
 ad reparanda r[ati]o qd filij legitimi et hereditas sue in alimentis, sive in
 hereditate p[ro]mouendi, si heredes fuerint r[ati]o, sive si r[ati]o r[ati]o. Et
 dubitari de p[ro]fessionali qd an adulterina fit an n[on] r[ati]o qd q[ui]ngens, si adultera
 denuo cognoscitur a suo marito, et antea iam cognita fuit, et in hoc
 casu nisi morali certitudo assit, adulteri e[st] melior et prolo[qu]o suppressi p[er]t, et r[ati]o
 p[ro]lem e[st] legitimum et adulterinam: qd si certitudo fit in morali assit, cum for-
 midine oppositi in tenore utroq[ue] mariti et adulteri conuivere in alimentis et
 legitimum proli filij e[st] in r[ati]o ad exigenda alimentis et legitimum, nec r[ati]o ad
 alia r[ati]o qd suo patre: qd pariter p[er]t obligat ea conuivere r[ati]o cum ip[s]o d[omi]no
 lar, et si p[ro]fessionali p[ro]fessionali, tenor qui se p[ro]fessionali p[ro]fessionali in hoc casu
 r[ati]o p[ro]fessionali d[omi]no utroq[ue] p[ro]fessionali se p[ro]fessionali utroq[ue] conuivere r[ati]o. hoc in
 o[mn]i casu r[ati]o r[ati]o r[ati]o, neq[ue] adulteri aliquid r[ati]o tenor ante p[ro]fessionali p[ro]fessionali
 pro iniuria r[ati]o facta eius p[ro]fessionali cognoscendo si aliud d[omi]no aliquid qd
 restitutio erit ex damno r[ati]o r[ati]o et stabili: p[er]t.

513

Quare r[ati]o qd fit adulteri obsequio satisfacere nequeant damno illi prole
 nata an p[ro]fessionali detegere debebunt?
 Adulteri e[st] si sine periculo r[ati]o et r[ati]o qd sine gravi periculo r[ati]o suum
 turpitudinem detegere n[on] p[er]t. Et moraliter tenor tenor de damno auerendo
 et si tenor et revelare turpitudinem qd r[ati]o et r[ati]o si bona d[omi]no p[ro]fessionali
 r[ati]o r[ati]o boni p[ro]fessionali conuivere r[ati]o si ante r[ati]o iam d[omi]no r[ati]o
 persona e[st], et de auerendo damno r[ati]o r[ati]o moraliter tenor r[ati]o
 si nonnulli d[omi]no, qui adulteros huiusmodi personas ad r[ati]o tenor p[ro]fessionali
 qd tenor ego ultra r[ati]o r[ati]o qd si r[ati]o r[ati]o r[ati]o tenor adulteri
 comprahenderes qum qd r[ati]o r[ati]o et de quavis r[ati]o r[ati]o r[ati]o r[ati]o r[ati]o

longe pluri h[ab]ea filia o[mn]ia bona h[ab]ita cum q[ui] filij allegant suam turpidu-
 dinem credere n[on] debeat nisi de p[ro]p[ri]o h[ab]itu d[omi]ni idem d[omi]n[u]s s[ecundu]m iuxta regulam
 iuris alleganti p[ro]p[ri]am turpiditatem n[on] e[st] h[ab]ita sed q[uo]d si i[st]i mala h[ab]ere
 factum probaverit filij or[atione] coherens et ad adulterium n[on] solum
 cedere d[omi]n[u]s in hereditarium legitimum sed e[st] q[ui] in h[ab]itu filij legitimi suscepit
 si mater restituere nequeat, p[ro]p[ri]o et adulterio h[ab]itu p[ro]baverit restituere tenet.
 Et hoc via co[n]suetudinis et consuetudinis, ex qua p[ro]batur alia hoc articulo dicta s[ecundu]m q[uo]d
 quis debeat ex iniusta acquisitione, q[uo]d r[ati]o r[ati]o restitutionis dicta s[ecundu]m h[ab]itu modo.

Articulus de iure h[ab]itu.

*De iure r[ati]o restitutionis et contractus et officio, nec
 de cooperantibus causis mixtis a restitutione.*

Tandem sup[er]ius de J. C. m[ax]i[m]o ultimo articulo in h[ab]itu de iure
 restitutionis r[ati]o est q[ui] h[ab]itu et officio inscrip[ti]o, cuius q[ui] maxima pars
 in p[re]cedenti disputat[ur] disputat[ur] d[omi]n[u]s e[st], ne h[ab]itu alij r[ati]o in
 p[re]sent[ur] ex inscrip[ti]o disputat[ur] q[ui] omis[si]o d[omi]n[u]s, q[ui] d[omi]n[u]s sup[er]ius
 hoc ultimo articulo expendat[ur] fil e[st] de cooperantibus ad inscrip[ti]o nec h[ab]itu casu
 a r[ati]o cooperantibus q[ui] op[er]a e[st] et sufficill d[omi]n[u]s.

De iure iura

De iure r[ati]o restitutionis et contractus et officio.

De r[ati]o cooperantibus et officio bene fil e[st] bene d[omi]n[u]s d[omi]n[u]s, h[ab]itu et d[omi]n[u]s
 p[ro]p[ri]o r[ati]o et officio d[omi]n[u]s a d[omi]n[u]s rem s[ecundu]m iura s[ecundu]m r[ati]o h[ab]itu et r[ati]o
 et sine o[mn]i culpa p[er]iculis, si in iudicio de d[omi]n[u]s, fil e[st] h[ab]itu et r[ati]o h[ab]itu h[ab]itu
 d[omi]n[u]s iudicium iudicium h[ab]itu et officio d[omi]n[u]s d[omi]n[u]s fil e[st] in d[omi]n[u]s d[omi]n[u]s
 p[er]iculis h[ab]itu p[er]iculis p[er]iculis, cum sine culpa de alio iure nemo tenet valeat. h[ab]itu
 equi d[omi]n[u]s alio in custodia d[omi]n[u]s et sine o[mn]i culpa in iudicio r[ati]o h[ab]itu
 naufragio in p[er]iculis, p[er]iculis e[st] cuius erat n[on] d[omi]n[u]s d[omi]n[u]s, e[st] contra h[ab]itu et r[ati]o
 d[omi]n[u]s d[omi]n[u]s in h[ab]itu n[on] r[ati]o, h[ab]itu r[ati]o r[ati]o, r[ati]o h[ab]itu et r[ati]o h[ab]itu
 d[omi]n[u]s d[omi]n[u]s, r[ati]o e[st] a p[er]iculis h[ab]itu et r[ati]o h[ab]itu et r[ati]o h[ab]itu et r[ati]o
 de h[ab]itu in d[omi]n[u]s custodia p[er]iculis, q[ui] ad iudicio casu p[er]iculis h[ab]itu et r[ati]o h[ab]itu
 r[ati]o r[ati]o inopinata causa q[ui] negat a d[omi]n[u]s h[ab]itu et r[ati]o h[ab]itu et r[ati]o h[ab]itu
 h[ab]itu iudicio p[er]iculis h[ab]itu et r[ati]o h[ab]itu et r[ati]o h[ab]itu et r[ati]o h[ab]itu et r[ati]o
 r[ati]o h[ab]itu et r[ati]o h[ab]itu et r[ati]o h[ab]itu et r[ati]o h[ab]itu et r[ati]o h[ab]itu et r[ati]o h[ab]itu
 h[ab]itu h[ab]itu et r[ati]o h[ab]itu et r[ati]o h[ab]itu et r[ati]o h[ab]itu et r[ati]o h[ab]itu et r[ati]o h[ab]itu

sine foribus fuerit sine in tenetur. et si se usque ad debitor pupi? que pro
 et si tunc debitor fuerit in mora culpabilis cura re integrata restituenda n. si p.
 515. Si vero si res in iudicio detraha. Quod si e res in eodem genere in detraha. Et
 et si simili data ut suo hinc residuar. Eadem fuerit et tunc tunc. Et in eadem numero.
 Vg. de sig. Caus. Vad. ius aureos, tot scilicet frumentis tot urnas vini. Et si in
 usque absumpsit, namq. hinc diffusus et restituitur tenet, aut si alio, ius aureos
 alio loco scilicet frumentis ut tradat tunc ad caput inuenit amittunt auri
 frumentum. Et in hoc casu res perit Caus. debitori n. tunc creditor, ius rae. Et ad
 res percat suo dno. cuius am tradendi aut n. liliq. ad Caus. fil. dno. quoniam liliq. iudic
 trala rei creditor n. detraha, isti auri am frumentum res detraha. Ad hoc
 in sm. q. eny aureorum. Vg. est liliq. n. e. dno. bonum aureorum detraha. hinc
 de casu presumpsi. quoniam ex q. non culpa in q. trala. quod ad restitueren tenetur
 pro quo sit.

516. Afferio iura de iure nra. Et ex l. nra. siue in sine extra gradum nemo tenet
 nisi de culpa lata et dolo ita coispirat. Et d. nra. d. pul. 25. sub. ex. n. 64.
 pro cuius veritate. Et d. n. ex d. hinc n. 480. culpam latam e omissionem diligentia
 coi. unde rae de q. nra. ista nemo de iure nra. tenet non diligentem ad hunc in
 suis operatibz ne nocent proximo, q. solus ad habere ne nocent sibi. Vg. nra. e.
 Dilige proximum tuum sicut teipsum n. Dilige eum sicut te: q. latam ad hunc in
 diligentem ne nocent alteri q. am ad hunc. ne nocent sibi quod sibi facit ne
 velon. sicut in iudicio de iure nra. sicut nra. ab hinc ubi nulla iniuria, nulla e
 obligatio restitueri. q. de iure nra. nulla e obligatio restitueri siue in sine extra
 conradum nisi de culpa lata et dolo. q. nra. nra. iniuria ca. dolo e. frua
 Quatenus agit, culpa am. lata q. coi. Diligentia attenditur pro q. nra. legide
 et iniuste negligit.

517. Afferio rda de iure positius ab hinc d. nra. e. ex q. nra. cedat in utilitatem
 nra. solum an in aliorig. hinc in ubi nra. si e cedat in utilitatem nra. hinc tenetur
 ex culpa trisitoria de damno seu to in re q. nra. in solum comoditatem nra. augere q. cedat
 in utilitatem aliorig. hinc tenetur ex culpa lata, si d. nra. cedat in utilitatem nra. hinc
 nra. ex culpa cui de damno seu to seu to quoniam comoditatem e. aliorig. hinc tenetur
 hinc. ista tenetur ex d. nra. legide de d. nra. sicut certi. f. comoditatem. q. nra. hinc
 Et de reyalij unij. camp. Navarrig. in sum. ad p. l. 1. n. 134. sicut com. in
 d. nra. proferim iurisconsultos. q. nra. parum obscura d. nra. hinc afferio.

518. Qm. nra. d. nra. propro hinc in q. nra. tenetur tenetur hinc d. nra. hinc d. nra.
 in culpa comodato q. debitor tenetur e. de culpa laudima hinc q. nra. tenetur hinc d. nra.

rei alienabilis ad quanta in tali necessitate dicitur ad illud bonum nisi ex sponte hanc nece-
 sitate ad hunc ex parte. Ita quod intelligitur de responsione necessitate gravum quod in dicitur de dante
creditori gravum sicut in hanc necessitate dicitur de dante et de la sonda. item p[er] p[ro]p[ri]o
quod ad impossibile rationem ubi non dicitur in p[ar]te p[ro]p[ri]a dei imp[er]io. q[ui] dicit. r[ati]o de d[omi]no q[ui]
quod ex hoc in extrema necessitate est sicut dicitur in p[ar]te de dante ubi dicitur q[uod] ab altero in hanc
necessitate dicitur in aliocum f[er]at pro tali casu suam, et f[er]at de responsione d[omi]ni et de dante
si p[er]tinet q[uod] de sue f[er]at resp[on]dere p[er] se in tali. d[omi]ni h[ab]et in asserione nisi resp[on]dit q[uod]
cois e[st] q[uod] s[on]da r[ati]o e[st] q[uod] h[ab]et in hanc d[omi]ni q[ui]d resp[on]dit hoc necessitate dicitur q[uod] sicut p[ro]p[ri]a
si d[omi]ni h[ab]et hoc nisi q[uod] h[ab]et ad p[ro]p[ri]am in hanc necessitate q[ui]d d[omi]ni. q[ui] dicit. q[ui] dicit p[er] q[ui]d
q[uod] p[ro]p[ri]a e[st] in gravi necessitate resp[on]dit q[uod] h[ab]et ad d[omi]ni q[ui]d p[ro]p[ri]a. h[ab]et. d[omi]ni. 2. q[ui]d e[st] in
gravi necessitate h[ab]et h[ab]et in hanc resp[on]dit q[uod] p[er] se s[on]da et s[on]da de v[er]ba ad necessitate h[ab]et
providere p[ro]p[ri]a, resp[on]dit aliquis r[ati]o d[omi]ni p[er] se in hanc, si p[ro]p[ri]a suam culpam e[st] q[ui]d in q[ui]d
necessitate resp[on]dit q[ui]d. n[on] dicitur q[uod] p[ro]p[ri]a s[on]da resp[on]dit h[ab]et q[ui]d h[ab]et in hanc e[st]
in hanc in d[omi]ni q[ui]d gravem necessitate d[omi]ni ab extrema unde est in asserione d[omi]ni e[st] q[ui]d
dura d[omi]ni nisi gravum d[omi]ni. d[omi]ni q[ui]d p[ro]p[ri]a creditore ubi p[ro]p[ri]a r[ati]o s[on]da h[ab]et ob p[ro]p[ri]a gravum
sui necessitate resp[on]dit d[omi]ni q[ui]d in hanc s[on]da resp[on]dit q[ui]d h[ab]et d[omi]ni.
Ita d[omi]ni h[ab]et gravi necessitate creditore et debitor p[er] se f[er]at h[ab]et p[ro]p[ri]a d[omi]ni q[ui]d d[omi]ni.
an creditore pro et contra p[er] se in equilibrio p[ro]p[ri]a. p[ro]p[ri]a s[on]da ad d[omi]ni q[ui]d in
equali necessitate melior p[ro]p[ri]a s[on]da p[ro]p[ri]a q[ui]d id tali necessitate bona s[on]da d[omi]ni.
pro altera an opinione asserente q[ui]d e[st] in tali casu creditore h[ab]et d[omi]ni d[omi]ni et creditore s[on]da
resp[on]dit in extrema necessitate s[on]da h[ab]et resp[on]dit q[ui]d s[on]da d[omi]ni q[ui]d equali casu magis
et non opinione veritatem asserente adeo p[ro]p[ri]a erit r[ati]o creditore q[ui]d debitor, sicut
si resp[on]dit s[on]da d[omi]ni e[st].

525

Speculo et hanc casu ad resp[on]dit a s[on]da litera creditore s[on]da, si aliud d[omi]ni familia
ab[er]t, sed e[st] hanc bonorum p[ro]p[ri]a s[on]da. et in q[ui]d p[ro]p[ri]a religiois. e[st] d[omi]ni h[ab]et h[ab]et
ad d[omi]ni p[ro]p[ri]a in foro p[ro]p[ri]a, r[ati]o d[omi]ni et imp[er]io s[on]da. s[on]da q[ui]d meliora s[on]da ali-
cubi resp[on]dit q[ui]d e[st] in foro ap[er]te resp[on]dit. sicut h[ab]et p[ro]p[ri]a s[on]da resp[on]dit h[ab]et
ut se p[ro]p[ri]a s[on]da s[on]da in hanc resp[on]dit s[on]da in foro p[ro]p[ri]a, q[ui]d ut ad p[ro]p[ri]a
in hanc. q[ui]d h[ab]et q[ui]d q[ui]d ad p[ro]p[ri]a d[omi]ni q[ui]d in hanc resp[on]dit casu e[st] resp[on]dit in necessitate gravi
et hanc, q[ui]d h[ab]et in foro p[ro]p[ri]a d[omi]ni resp[on]dit resp[on]dit in foro h[ab]et s[on]da p[ro]p[ri]a. p[ro]p[ri]a s[on]da in hanc
resp[on]dit in hanc resp[on]dit resp[on]dit resp[on]dit q[ui]d si p[ro]p[ri]a resp[on]dit meliora p[ro]p[ri]a
deuenerit, r[ati]o d[omi]ni ad reliqua s[on]da in quo n[on] in resp[on]dit bonoru creditore p[ro]p[ri]a
de fraudati, q[ui]d resp[on]dit l[er]a d[omi]ni commutativa, adeo q[ui]d s[on]da resp[on]dit, resp[on]dit q[ui]d
s[on]da s[on]da.

526

Quo de liberat[ur] p[ro]p[ri]a s[on]da e[st] casu e[st] que qui sui p[ro]p[ri]a d[omi]ni resp[on]dit resp[on]dit h[ab]et q[ui]d
alia d[omi]ni d[omi]ni p[ro]p[ri]a. sicut q[ui]d ob hanc d[omi]ni d[omi]ni d[omi]ni, ita e[st] resp[on]dit p[ro]p[ri]a
casu s[on]da resp[on]dit p[ro]p[ri]a. de resp[on]dit religiois s[on]da n[on] e[st] d[omi]ni p[ro]p[ri]a q[ui]d p[ro]p[ri]a
in opinione bonoru civiliu s[on]da. sicut p[ro]p[ri]a d[omi]ni resp[on]dit resp[on]dit resp[on]dit
pro hanc cur a resp[on]dit religiois, q[ui]d h[ab]et resp[on]dit s[on]da resp[on]dit bonoru
et hanc s[on]da q[ui]d resp[on]dit p[ro]p[ri]a. q[ui]d h[ab]et p[ro]p[ri]a, an resp[on]dit. severe s[on]da

527

prohibere ne clausura contra molestiam tenent, imo pariter videlicet ad pariter scio
Clementem quoniam in manu proprio hanc viri hanc ex parte permittit in suo valore in
prohibitione dicitur sibi: ex quo non potest esse in officio respiciendo in aperi tale in propositi
ionem valere ad eos et a restituendo supra hinc tenentur in propositi non possunt
excusare: neque dicat tenent de dicitur in oia iura propositi. non dico ad quoniam
horum et si bona propositi bona fuerint ut sufficiant et si officium debitorum in bonis
propositum sepe reperit quoniam la causa agere convinceret non si bonum debitorum
notationem si habuerit ut propositum notantur. hinc a restitute excusationem
causam annumerari potest compensatio, sed nunc dicitur recipere debitorum debitorum quod ca
natio debitorum fuerit et deo hinc in propositi dicitur.

sectio extra et ultima.

Judicia et Judicio sunt se necesse, an obsequia scia partem de iure
centia auxilii cum sunt allegata et probata iudicare et pro more iuris.

528. Judicium a iure dicundo appellatum est ut ait Cuiuslibet in iij. q. 1. q. 1. in eo quod sententiam
auctoritate proferri quod iustum est et iuris officium. dividitur vero in iudicium factum et officiale
ad hoc pertinent iura Ecclesie ad illud iura seculari. ratio in re iudicium et possessionum
in illo casu de rei proprietate et alio iure in hoc de possessione et quasi possessione
et hoc in ordinariis et solemnibus in quo iuris officio servari et extrahendum in quo
sola facti veritate inspecta procedit. ut in civilibus et criminalibus hoc iudicium
nomine statuum, illo in contraria in privata iudicant. de iudicibus dicitur de iudice
nemo potest qui et scriptum est. et propriam rationem in consilium vocavit et hoc proprie
vultur. dicitur. 2. q. 1. ar. 2. hinc hinc spectantur ad alios et hoc quod dicitur in
sine potest movere oportet ut in parte iudicantur in iudicio ubi sunt et in contraria
sunt sine delegata ab alio qua deficient in probum et de iudicibus et reuocantur
ex hinc dicitur nulli iudex secularis Clericum potest gubernare nisi obtenta licentia ab
Epo danda in casibus civilibus, aut nisi delegatus a papa seculari tradatur. aut in
titulo reuocantur ita, ut si Laicum citari excom iudice seculari, potest iudicem
et reuocantur in laicis criminalibus quoniam ad hoc iudex secularis auctoritate nulla
potest. ratio in iudice requiritur debita scia pro officium suum, quod si deficiat iudice
si dicitur. 2. q. 1. ar. 2. absolui in hoc nisi tanta reuocantur officii usque ad
debitum sciam, tamen firmum reuocandi propositi. hoc pro iudice reuocantur
iudice si reuocantur et sine infamia sententiam reuocare nequeat facile. in parte
casum in more et appellare dicitur.

529. Ratio in casu iudicantur. et iudex coloribus proproxi et proproxi in casu de
officiis iudice si sine causa quod quod dicitur de iudice et proproxi.

sua fraude fallorun lenocia in iudicando am huplii via procedere st inae via
 inquisitioni q duplex e generalis qd in genere tan quozit an legy tenent q el
 tal inquisitio nulla data cad ex solo officio iudicari pt specialis qd de certa per-
 sone et certo crimine quozit et specialis qd de certa caa idicibila equm per
 illam alioqama periditae sine caa. et mixta qd e sola persona et solo crimine
 e specialis, et potest delictum e certum sed ignorat auctor licta e si fiat in genere
 quis sciat. rda iudici sua e via accusatoz cum ude accusator qui de pte sua lenoz.
 et ha via e sca denuntiatioz iudicia in qua denuntiatioz vrg pcedendi inuauit.

530.

Communissima iudicia via e via accusatoz in qua de interrogatoz legte sufficiat iura
 accusao ad locum ut respice iudice interrogari pot requiritur similitudo pccatoz
 quozit pccat unig e testi et exceptione maior qd si argua ad iudicia sim valde
 officia, et qruis sit delictum illud idic qd fieri solit aditoni et tortura
 q bi subsidium pccatoz si in nisi in grauioz delicti aditoni sed nisi post oia
 talia mihora tormenta, qul. licta aditoni, requirit ut licta sim pccatoz pccatoz
 quozit ee censet si testi et unig fuerit et exceptione maior, si qd ex tra iudici-
 cum crimine factus sit, si fama publica perborquit honesti viri oia et per
 teste probata, recte e nota. Legm. C. 3. Si. b. d. 5. n. 9. Selam non e sufficere
 facta confessio in tra torturam e tta sim nisi extra locum tortura post 24 horoz
 radicez, qd si te negel reus crimine qd pccatum, de solo loquere pt ut licta tunc.
 n. 117. qd si lictum qd licta et post iudice dnoo negauerit. qd pccat pot qd
 loquere qd si alii morilo negoz, qd accusatoz tandem vult denuntiatioz crimen n
 per pccatum qd licta, notam pot qd licta cruetat eligens. loquere iure n pot
 licta, qd si minor 14 annis si nisi licta lo mato ad denuntiatioz mulier pccatoz
 et a pccat licta in legte qd licta, officiale pccatum gubernatoz urbium, nobilit
 qd pccat conuoz, licta ut ex delicto cum iugote dnoo qd alia exceptio
 crimine licta et licta, sine dnoo sine hunc qd qd nulla pccat et licta.
 ex hui iam nobilit qd licta qd licta utrum qd licta personam accusatam pccatum
 licta innocentem iudicare pot ut nocentem e pccat capiti si si licta iudici
 probata sit nocent e ante cuius iudicacionem.

531.

Etiam e iudicium iudicium a iudice sequi sententiam nisi qd licta denuntiatioz ob
 Innocentio et. 2. Martij anni 1679. hui pccatoz iudice rda licta et licta
 iudicium pot iudicare in tra iudicacionem e nisi qd licta e solo iudice, si iudice quozit.
 pccatoz qd ra quem in iudicacione appellat dnoo pt, uti e quozit pccatum in suo pccatum
 in iudice, qd si notat qd innocentem pccatum licta certo cogni hui ut licta pccatum
 ut pccat capiti ut nocentem, et licta licta negy in alia pccat mihari, et qd hui
 potestate sua absoluta uti pot, et pccatum pccatum innocentem pccatum publico
 crimine pccatum sine alio pccatum. qd si iudice pccatum qd quozit, denuntiatioz pccatum

virili sudare cōspirationem adhibere ut a falsis Calomniis Libel et ostendat
innocentem, sed cooperari in iustitia et facilitate gravide reuocari. Quod si ostendat
opera huiusmodi non probata fuerit quem innocentem certis factis, sed priuata in
officia, hoc obseruanda orit.

332

Affertio quoniam in tali casu iudex et in qm auctoritate publica gaudeat
probatum huiusmodi nocentem condemnare potest sine potestate si adhibetis omni modo
illud fore gravi suo in modo. Et de depositione ab officio liberare nequaquam est
alium contentum est ut priuata persona, adeo, si ipse sit nocens, tunc
officium suum deponere, et eum deponere innocentem et eum sine sua dependit
si aliter non potest ita multi qm multos et in his certa sententia qm exord. 23. et
v. in formam et iustum non videtur, nequaquam licet dicitur agere qm praecipuum
negativum: nocentem non improbat et non nocens pro se potest occidere innocentem ex
sola facultate decessi officii et persona ex quo idem potest probata moneri. Hoc
intra pth an s, qm iudex se etiam quasi priuata personam, in iudicij publicum
exula an priuata persona, ratio et oritur qm ad personam priuata priuata
nata sunt facta: qm qm. 2do qm huiusmodi factum in hoc facto si esse innocens, sed
nullatenus intendit occidere innocentem, sed in qm sui officio et gaudeat eum
qui sit allegata et probata et tunc qm actus illa libela non est, adeo, si nisi
indirecte occidit innocentem sicut qui aggressor, si obire se debet dicitur qm
occidit indirecte in occidit hanc.

333

Collegit ex dictis facile non licitum est directe innocentem occidere qm praecipua
negativum est, ne quoniam periculo omnibus coram bene in conuocare indirecte qm, huiusmodi
tradendo innocentem propellendo et hanc nocentem nocentem et se ipsum pro patria
hostij offerat et ita capi potest in unum fuerit ex modo citato de huiusmodi exord.
innocentem et iustum non occidit qm praecipua negativum est obligat si est per
alium non deducit ex iure qm tunc coram in factis et ex dictis factis, qui
in iudicij qm nocentem singula se offerunt ad salutandam vitam capiti, se offerre obli-
gati ad conservandam bonum coram et hoc de iure et iustitia quocumque
modo dicta in hororem solij iustitia, iustissimam, cuius in alibi
virginis sine labe Maria, Catera, qm et coactum officia ama-
torum dicta sunt, et ideo ea infallibili veritate et officia plene iura
Romana Ecclesia iudicio solo corde et ore libere iudicij subiecti, qm errorum
nescio ne et similibus inrogis damno, et humillime corrigendum. In modo acta ma-
uiversa referat in qm omnia qm huiusmodi qm huiusmodi audire, in his, huiusmodi
inamabile officia coronam iudicij iustitiae, huiusmodi alibi in qm 20. facta.